

За інженерні кадри

Газета видається
з лютого 1981 року.

ОРГАН ПАРТКОМУ, ПРОФКОМУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ТА РЕКТОРАТУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 7. (87)

Виходить раз
на тиждень.

П'ятниця, 18 лютого 1983 року.

Ціна 1 коп.

АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

ДІЛОВА ГРА З СТАТИСТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

Вдосконалення управління виробництвом — одна з вузлових проблем підвищення рівня керівництва економікою, визначених XXVI з'їздом КПРС, листопадом (1982 р.) Пленумом ЦК КПРС. Обсяг, зміст і складність роботи по управлінню сучасним виробництвом вимагає від майбутніх спеціалістів народного господарства вміння аналізувати виробничі ситуації і застосовувати оптимальні управлінські рішення.

На кафедрі вищої математики розроблена і успішно втілена в навчальний процес ділова гра «Статистичні моделі складних систем» (скорочено «ДГСМ»).

Розробляючи і втілюючи цю гру, ми прагнули, з одного боку, практично закріпити теоретичні курси з математичної статистики і теорії ймовірностей, а з іншого — дати майбутнім спеціалістам практичне оволодіння методами статистичного моделювання і їх застосування в системі управління будівництвом.

Проводячи ділову гру «ДГСМ», ми ставимо перед собою такі завдання:

— показати студентам — учасникам гри необхідність застосування ймовірністних статистичних методів при розв'язанні завдань оцінки ефективності та досліджень

закономірностей виробництва; — забезпечити оволодіння практичними навичками статистичного моделювання виробничих процесів.

Учасники гри імітують діяльність науково-дослідного сектора (НДС) виробничого об'єднання. НДС складається з декількох науково-дослідних відділів (НДВ), наприклад, відділу аналізу продуктивності праці (НДВ-1), відділу прогнозування техніко-економічних показників тощо. Кожен відділ складається з декількох науково-дослідних груп (НДГ). Студенти-учасники ділової гри «призначаються» на відповідні посади: начальника НДСа, його заступників, начальників НДВ, керівників і співробітників НДГ.

Згадана вище функціональна структура науково-дослідного сектору цілком реальна, вона діє на виробничому об'єднанні «Термінал». Якщо врахувати, що студенти (спеціальність автоматика і телемеханіка) проходять всі види практики на цьому ж підприємстві, то стає очевидною раціональність такого вибору ігрової моделі.

Ділова гра розроблена так, що студенти змушені розв'язувати цілу низку проблем. Це вибір і обґрунтування виду статистичної моделі, розробка алгоритму розрахунку її параметрів,

оптимізація обчислювального процесу і розробка алгоритмів оцінки точності і економічності моделі. Згадані проблеми (проблемні ситуації) розв'язуються відповідними функціональними підрозділами в процесі гри. При цьому між ними також існують функціональні залежності і забезпечується елемент суперництва.

Для оцінки дій учасників гри нами розроблені і з успіхом застосовуються як шкала нарахування балів, так і шкала «премій» та «стягнень». Це дозволяє заохочувати раціональніші (оптимальні) розв'язування і, разом з тим, знижувати оцінку за втрати часу, непотрібність в розрахунках і за те, що студент звертається за допомогою до керівника (арбітра).

На допомогу студентам з метою якісної підготовки до ділової гри розроблено спеціальні методичні посібники. Передбачено, що необхідні характеристики математичних моделей, оцінки їхньої точності і надійності розраховуються на ЕОМ і видаються на друку у зручній формі.

Як показує наш досвід, проведення зі студентами ділової гри «ДГСМ» сприяє глибшому засвоєнню ними програмового курсу, оволодінню необхідними практичними навичками, і загальному підвищенню підготовки молодих спеціалістів.

В. ВАЛЬДМАН,
доцент,
В. ФУРДЯК,
асистент.

НАУКА — ВИРОБНИЦТВУ

В 1978 році в нашому інституті при кафедрі технології і автоматизації машинобудування створена галузева науково-дослідна лабораторія «Гідроагрегат», по розробці і дослідженню гідралічних систем і приводів для сільськогосподарських машин, що працює в системі Міністерства тракторного і сільськогосподарського машинобудування СРСР.

Щорічно за замовленнями промисловості лабораторія виконує роботи на суму 170—200 тис. крб. Тільки в 1982 році економічний ефект від впровадження розробок лабораторії в серійне виробництво складає більше 2-х мільйонів крб.

Основна продукція лабораторії тісно пов'язана з виконанням Продовольчої програми нашої партії. Успішно завершені роботи по розробці і втіленню в серійне виробництво гідроагрегатів для зернових комбайнів «Нива», «Колос»

і «Сибіряк». Лабораторія розробляє також гідроприводи для виноградозбирального і тютюнозбирального комбайнів, а також для буртоукладників, що виготовляються на Калнінському машинобудівному заводі. Широко творчі зв'язки лабораторії «Гідроагрегат» сягають Душанбе, Ростова, Красноярська, Омська, Тернополя, Кишинєва та інших міст.

Фахівці кафедри технології і автоматизації машинобудування читають студентам курс «Основи автоматики і автоматизації машинобудування», в якому врахований досвід лабораторії з питань гідраліки і гідроавтоматики.

В розробках «Гідроагрегата» беруть активну участь і студенти старших курсів. Таким чином лабораторія поповнює свої ряди за рахунок випускників інституту, які дістали певний досвід в галузі гідроавтоматики і гідроприводів ще за студентських років.

Щорічно лабораторія подає 25—30 заявок на винаходи. І варто наголосити, що процент позитивних рішень по них досить високий.

Успішно працюють над винаходами науковий керівник галузевої науково-дослідної лабораторії «Гідроагрегат» доцент, кандидат технічних наук І. А. Немировський, що має по лабораторії 25 авторських свідоцтв і позитивних рішень, старші наукові співробітники В. Б. Петров і В. П. Пурдик, старший викладач Л. П. Серєда, які теж мають відповідно 20, 14 і 7 авторських свідоцтв та позитивних рішень. Економічний ефект від впровадження трьох винаходів в серійну сільськогосподарську техніку склав за 1982 рік 1,9 мільйона крб.

Г. ПОЛИВАНИЙ,

На фото: наукові співробітники лабораторії Л. К. Полішук, В. Б. Петров і В. П. Пурдик за випробувальним стендом.

Сьогодні о 17-й годині 30 хвилин в приміщенні театру ім. Садовського відбудуться загальні збори викладачів, співробітників і студентів ВПІ з нагоди вручення колективу інституту Почесної грамоти Мінвузу СРСР та ЦК профспілки працівників освіти вищої школи і наукових закладів за підсумками Всесоюзного соціалістичного змагання у 1982-му році.

Після урочистої частини відбудеться концерт художньої самодіяльності аматорів сцени Вінницького політехнічного інституту.

РАДЯНСЬКІЙ АРМІЇ — 65

Збройні Сили Радянського Союзу відзначають своє 65-річчя. Народжена в боях, Радянська Армія стійко протиставила себе озброєним до зубів інтервентам та внутрішній контрреволюції, розгромила їх в громадянській війні.

З першого дня свого існування наша армія стала на захист завоювань Великої Жовтневої соціалістичної революції, завоювань народу. Своєю могутністю вона черпає з народних джерел і користується його любов'ю. З рядів народу вийшли славетні полководці громадянської і Великої Вітчизняної воєни: Фрунзе, Будьонний, Ворошилов, Якір, Чапаєв, Блюхер, Жуков, Баграмян, Мерецков, Рокоссовський, Гречко, Малиновський, Якубовський та багато інших.

Незабутніми для нашого народу і народів інших країн залишаються героїчні сторінки Великої Вітчизняної війни. Подвиги радянського народу в битвах під Москвою і Сталінградом, на Курській дузі, на Україні, в Білорусії, в прориві блокади Ленінграда, під час визволення країн східної Європи від фашистської чуми залишаються навечно в пам'яті народів світу.

Радянська Армія пишно стоїть на сторожі наших мирних інтересів, готова захистити їх від посягань будь-якого агресора, але сама ніколи не загрожувала і не загрожуватиме.

В нашому інституті працює багато учасників Великої Вітчизняної війни, ве-

теранів Збройних Сил СРСР. Вийшовши в резерв чи відставку, вони зайнялись мирною працею на благо нашої Батьківщини, виховуючи нашу молодь в патріотичному дусі. Вони активно виступають перед нею зі спогадами про бойові і мирні будні нашої армії. Велику роботу по вихованню молоді проводять учасники Великої Вітчизняної війни ветерани Збройних Сил Б. С. Бугорський, В. М. Говоров, І. Т. Корольов, З. Я. Грозний, А. О. Пермінов, Г. М. Шульман, І. В. Кузьмін, С. М. Андрощук, М. А. Булгаков, М. П. Кузнецов та інші.

Відзначаючи славу 65-річчю Радянської Армії, колектив нашого інституту своєю працею, своїм навчанням вносить гідний вклад у мирне життя нашої Батьківщини.

Вимогливість — це та атмосфера, що повинна бути в кожному колективі. Вона повинна примушувати кожного і всіх загалом добросовісно і ініціативно виконувати свої обов'язки.

Ці слова могли б стати епіграфом до всього життя Івана Тимофійовича Корольова. Він ветеран Збройних Сил, учасник Великої Вітчизняної війни. Як командир армійської артилерійської бригади пройшов шлях від м. Юхнова Московської області до Курляндії, визволяючи міста Вязьма, Жиздра, Рославль, Невель, Валга, Рига та інші. За службу в армії нагороджений трьома орденами і дванадцятьма медалями.

З 1974 року Іван Тимофійович працює в нашому інституті, спочатку на кафедрі креслення, а з 1977 року — завідувачий виробничою практикою. Багато часу приділяє молоді, бере участь в її військово-патріотичному вихованні.

Віталій Миколайович Говоров (знімок внизу зправа) працює з 1975 року завідувачем лабораторії кафедри теоретичної механіки. До нас він прийшов з армії у званні полковника-інженера запасу, хоча про військову кар'єру в дитинстві не мріяв. Активний комсомолец, він навчався в електромеханічному технікумі в м. Ташкенті до січня 1942 року, коли добровольцем вступив у ряди Червоної Армії. Був курсантом військово-морського училища, брав участь в захисті транспортних військових кораблів, есєрою в бойових походах пройдено ним біля 3500 миль.

За участь у Великій Вітчизняній війні нагороджений орденом Червоної Зірки і медалю «За бойові заслуги», всього у В. М. Говорова одинадцять урядових нагород.

В інституті В. М. Говоров проводить велику громадську роботу, він голова секції військово-патріотичного виховання, член обласної методичної ради по військово-патріотичній пропаганді, член обласного штабу всесоюзної експедиції «Літопис Великої Вітчизняної війни». Комуніст з 1952 року, прослуживши в армії біля 33 років, Віталій Миколайович і сьогодні в передових лавах.

Г. РАДІЩУК.

„ОБРІЙ“

ВИПУСК ДРУГИЙ

ПОЧИНУ—ШИРОКІ КРИЛА

Серед студентів факультету автоматики і обчислювальної техніки розгорнулося соціалістичне змагання за успішну підготовку до літньої екзаменаційної сесії. Зокрема, група 2-АТ-82 виступила з почином скласти літню екзаменаційну сесію на «чотири» і «пять», не допустити жодного пропуску занять без поважних причин.

Віритися, що цей почин знайде широку підтримку серед усіх студентів інституту.

І. БЕЛІНСЬКИЙ,
студент 5-го курсу, секретар комсомольського бюро факультету.

В третьому номері нашої газети за 21 січня цього року було відкрито клуб студентів «Обрій». Редакція запросила читачів поведи відверту розмову про своїх друзів — однокурсників, про традиції нашого інституту, про те, як найбільш раціонально розподілити свій час, як закріпити свого самостійність в навчальному процесі, як краще організувати своє дозвілля.

Секретар комсомольського бюро енергетичного факультету Віктор Мореходов розповів на шпальтах газети про одного з кращих комсоргів Степана Мазяра групи ІЕСС-80, про те, чим живуть і як навчаються студенти цієї групи.

Другокурсник радіотехнічного факультету Віктор Чурчун відверто висловився щодо всебічного і гармонійного розвитку людини. На його думку рівень розвитку всіх галузей знань сьогоднішній, що вимагає від людини вузької спеціалізації, віддачі всіх сил і часу на вивчення конкретного предмету. «Дехто може піти й іншим шляхом, нахватавшись поверхових знань з багатьох наук, запам'ятавши різні факти і зведення. Але з такої людини, — писав Віктор у своєму листі, — на мою думку, вийде скоріше ділетант, який зуміє,

та». Так називався лист комсорга групи 2 АТ-81 Наталки Марченко.

— Мабуть не одні успішні оцінки повинні служити еталоном радянського студента, — зауважувала авторка. — Не вийде хорошиого спеціаліста з того, хто зневажливо ставиться до інших.

Саме в студентські роки формується характер майбутнього спеціаліста. Радянський студент повинен бути взірцем: в навчанні, в поведінці, в поведінці на вулиці, в трамваї, театрі — скрізь. Студент — це майбутній керівник, з якого братимуть приклад сотні, тисячі людей.

Лист Наталки Марченко знайшов широкий відгук серед читачів. Окремі відгук в скороченому варіанті ми подаємо сьогодні на ваш розсуд.

Патріотизм — найголовніше для радянської людини. А вже з цього випливають її інші риси, такі як чесність, товарищескість, принциповість, сміливість

тощо. Освіта сама по собі не може бути свідченням високої культури.

І. КАТОЛИК,
студент групи 1 АТ-79.

Радянська людина повинна бути чесною, справедливою, скромною і обов'язково політично та ідейно грамотною, гаряче любити свою Батьківщину, свій народ.

Манера поведінки, одяг, мова людини можуть бути свідченням її високої культури але, як мовиться, в сім'ї не без виродку.

Героїв, яких би я хотів наслідувати, багато. Їх можна знайти і в художніх творах, і в кінофільмах і зустріти в житті.

В. ЛИСОГОР,
студент групи 2 АТ-79.

Цю думку цілком і повністю розділяє і Ю. Шалінський — студент групи 2 АТ-79.

лінійський — студент групи 2 АТ-79. Ось що він пише.

Радянська людина це, перш за все, полум'яний патріот своєї Батьківщини. У неї є почуття колективізму, обов'язку перед суспільством. Їй властиві такі риси характеру як чесність, доброта, порядність, активна життєва позиція.

Без сумніву, манера поведінки, одяг, мова — це зримі частини внутрішнього світу людини, в них наочно відображається свідчення її високої культури. Культурна людина повинна в усьому і завжди прагнути до досконалості, її характеризує ширини пізнання. Я не згоден з думкою Віктора Чурчуна про те, що людина повинна займатися лише своєю вузькою спеціалізацією. Це, звичайно, необхідно умова для досягнення культурного способу життя, хоча вона і є вирішальною. Сучасна людина повинна розбиратися і в літературі, і в музиці, і в живопису...

Моїм ідеалом в літературі є узагальнений образ, на якому виховується наше покоління. На формування такого характеру великий вплив зробив, зокрема, образ Павла Корчагіна з повісті М. Островського «Як гартувалася сталь».

Ю. ШАЛІНСЬКИЙ,
студент групи 2 АТ-79.

Как красивы твои глаза

Мне бы кисточку
вместо прифеля,
Акварель
вместо ритма фраз,
И талант бы
удивительный
На один хоть
недолгий час...
Я б сумел тогда
показать тебе,
Как красивы твои глаза,
когда светятся в них

огромные,
перевернутые небеса...
Я бы смог тогда
показать тебе,
Как смеешься ты
и грустишь...
Вобщем, все, что
не смог сказать тебе
мой не очень умелый

стих.

С. ФЕДОТОВ.

Село майбутнього

Дво-чотириповерхові секційні будинки кількома рядами окреслюють пологий пагорб. Стрімкі вулиці виринають з буйної зелені на широку площу, в центрі якої піднялися споруди громадсько-культурного центру. Це — експериментально-показове село Березівка Могилі-Подільського району. Своєрідність його забудови особливо чітко видно на макеті, що експонується в павільйоні «Будівництво» на ВДНГ УРСР.

В проєкті вирішено ряд актуальних питань сільської архітектури. Тут міський комфорт гармонійно поєднується з укладом життя сучасного села. Неподалик від житлових будинків, у яких є природний газ, вода, парове опалення, споруджено зблоковані господарські приміщення. Біля них — присадибні ділянки.

Громадські установи, Будинок культури, бібліотека, побутовий комплекс, магазини зведені в єдиний архітектурний комплекс.

Березівка — одне з п'ятнадцяти вже забудованих експериментально-показових сіл України. Всі вони вирізняються між собою архітектурним вирішенням. При їх комплексній забудові обов'язково враховуються специфічні умови природно-кліматичних зон, місцевий колорит в архітектурі й побуті.

Запрошення до сміху

Ця книжка «Прутикові іменини», яка щойно вийшла у бібліотеці популярного журналу «Перець», вже з перших сторінок настрояє читача на веселий лад. Втім, у першу чергу це «вина» автора, Якова Леонідовича Муляра, одного з провідних вініницьких гумористів. Вже давно й досить успішно працює він на ниві сатири.

Сюжети його гуморесок не вражають витонченістю. Але в їх простоті — життєва правда. Недарма кожний читач впізнає у героях книги своїх знайомих. Таких, як Оксана Преамбула чи метушливий завідувач клубом, який годувє всіх обідниками. Гострий дошкульний сміх адресує автор підлабузникам, аліментникам, пройди-світам.

Та більш за все у книжці світлих сторінок. Вірно підмічені деталі, курйозні і дотепні ситуації, цінні образи — це сприймається так, ніби за всім цим стоїть досвідчена, мудра людина. А Яків Леонідович Муляр і справді такий. Продовжуючи славі традиції Ф. Маківчука і О. Вишні, він черпає свою наснагу із джерела, ім'я якого — народна мудрість.

«Новини Поділля».

„ПРОШУ ВРАХУВАТИ МОЮ МОЛОДІСТЬ...“

... Останній день судового процесу проходив в актовому залі інституту.

... Його голубі очі, здається зовсім вицвіли, стали безбарвними, пустими. Про що він думає уп'ялившись ними у вікно? Які думки нав'яв йому квадрат акварельного неба? Про матір, і дружину, що сидять зараз за його плечима, про новонародженого сина, якого він ще й в очі не бачив, про інститут, де вчився цілих п'ять років, чи про своє несприятливе становище?

Згодом він переводить свій погляд в глибину зала, гуди, де сидять його знайомі, друзі, товариші і раптом здригається, наче від неприємного сновидіння. Він, Володимир Гойнов — на лаві підсудних.

Що ж спонукало і привело його до злочину, до морального падіння? Як визначити той день, той час, коли цілком розумний, симпатичний хлопець став на слизьку дорогу, яка привела його на лаву підсудних?

Володя жив в селі. Успішно закінчив середню школу, вступив до вузу. Раділа мати, радів і син — нарешті збулась його завітна мрія. Попереду таке цікаве, таке захоплююче життя.

Спочатку ніщо не віщувало біди. Володимир Гойнов, як і більшість студентів, сумлінно готувався

РЕПОРТАЖ З СУДОВОГО ЗАЛУ

до занять, брав активну участь в громадському житті своєї групи, факультету. Потім, знаходячись під слідством цілих сім місяців, він старанно, з усією скрупульозністю опише картину свого морального опустошення. «Навчаючись в інституті, я дуже заздрив тим хлопцям, які ходили в импортних джинсах, модних куртках і туфлях. Мене приваблювала кожна яскрава річ: галстук, сорочка, импортна запальничка, радіоприймач, магнітофон... Мені дуже хотілося придбати все це, та не вистачало грошей...»

Гроші, красиві речі. Вони зачарували його весь світ. Пожадливість і прагнення до наживи, як те багно засмоктували його з кожним днем все глибше й глибше: Заради красивих речей він вже був здатний на все, аби тільки угамувати, втілити свою «спрагу».

Щоб потім блиснути шиком перед своїми однокурсниками. Він знав, не міг не знати, що своїми діями завдає не тільки матеріального, а й величезного морального збитку нашому суспільству. Знав і все ж таки скуповував у іноземних студентів радіоапаратуру, а потім знаходив для неї чорний ринок збуту. Виручені гроші від спекуляції В. Гойнов тратив на свій розсуд.

Ось так день за днем перетворювався він у паразита, споживача, якому до впадоби життя «на широку ногу», який сприймає всі блага, як божий дар, що падає з неба.

Згодом, розкаввшись у своїх проступках, він проситиме на суді: «Не позбавляйте мене волі. Дайте можливість виправити свою провину чесною працею. Я молодий інженер. Держава затратила на мене навчання великі кошти. Я повинен віддячити за все це. Прошу врахувати мою молодість...»

Зал спустів. Його повели під конвоем позбавленого волі строком на три з половиною роки. Позаду плакали дружина і мати.

Позбавлення волі... Як позначиться цей акт правосуддя на свідомості і характері Володимира Гойнова? І яке враження залишить цей судовий процес у тих, хто прийшов на нього? Не може бути, щоб В. Гойнов, спілкуючись щодня з своїми однокурсниками, був непомітним в своїх поступках. Хіба група, в якій навчався цей «горе-студент, не замічала того, як він проводить свій вільний час, з ким зустрічається, де бере гроші на дорогі речі? Можливо й не всі знали і не підозрювали усіх цих змін в поведінці В. Гойнова. Та дехто все ж таки знав,

бачив щось неладне, але волів краще мовчати. Навіщо, мовляв, мені зайві клопоти, зайві неприємності? Ось ця байдикуєсть з боку його товаришів, друзів і привела хлопця до злочину. Бо все починалося і робилося тут, у стінах інституту. І якась доля відповідальності, хай значно менша від його власної, все ж таки лежать на кожному з нас.

Особливу тривогу викликає той факт, що окремі студенти прийшли на цей судовий процес, як на якийсь веселий спектакль. Хоча це була не комедія, а справжня трагедія. Проте суддя змушена була тричі переривати виступ прокурора, щоб вгамувати публіку. Хіба це не свідчить про низький рівень всієї виховної роботи серед студентської молоді?

На жаль, це не всі студенти замислюються над тим, до чого може призвести легковажне ставлення до своїх прямих обов'язків, до образу свого життя.

Пропустити заняття без поважних причин, затіяти бійку в гуртожитку чи на вулиці, потрапити до в'язниці, все це, мовляв, особисте. Але ж за всім цим вбачається дорога до злочину, яка завершується, як правило, завжди одним — судом і запізнілим каяттям.

С. ФЕДОТОВ,
наш кор.

Верстові стовни Всесвіту

Якщо на Землі для правильного визначення місцевості ведеться відлік хоч від умовних, але постійних позначень — екватора і Грінвіцького меридіана, то в небі немає таких зірок, яким можна було б сказати: замріть, ви потрібні, людина, як небесні «верстові стовпи». Але ж для того, щоб строго в задану точку орбіти виводити космічні ко-

раблі або щоб з штучних супутників на Землю надходили точні координати будь-якого куточка нашої планети, де, наприклад, знаєся біди судно або розгоряється лісова пожежа, умовні «маяки» на небосхилі необхідні. Такі точні небесні орієнтири потрібні геодезістам, картографам, астрономам, навігаторам — усім, хто користується сис-

темою координат. — Протягом кількох років ми вивчали і порівнювали результати досліджень, проведених у кількох вітчизняних і зарубіжних обсерваторіях за останнє півстоліття, — говорить завідувач лабораторією головної астрономічної обсерваторії АН УРСР доктор фізикоматематичних наук Д. П. Дума.

Наш метод, який враховує цей важливий момент, дає змогу уникнути помилок. Він ліг в основу нової системи координат, яка вже прийнята Міжнародним астрономічним союзом і намічена до затвердження в наступному році Генеральною Асамблеєю як стандарт..

кор. РАТАУ.

Редактор
С. ДЖЕДЖУЛА